

POLJA SU ODLUČILA!

Svet je zatrpan gomilama knjiga, grca i guši se u milionima stranica minorne literature. Jedni zaljubljenici lepe reči iz dana u dan, iz godine u godinu, sve su više izgubljeni, sede na sve većim planinama knjiga, uzaludno tragajući za božanskim vrednostima.

BEZ BIBLIOTEKE «OGLEDALO» VIŠE SE NE MOŽE!

Formirajući novu biblioteku besmrtnika, bez izdavačkih sredstava, želeli smo sačuvati vredne stranice izdvajajući izuzetna izdanja, vrednovati ih na adekvatan način, i bar za trenutak se uzdici do njihovih nebeskih visina.

ZA VAS I VAŠE PRIJATELJE!

Pomenute knjige tražite direktno od «Polja». Sastavljači su, uz veliki trud i izuzetan napor, obezbedili dovoljan broj primeraka. Prigodan poklon «POLICA VEČNOSTI!».

Sokrate, daj jednu duplu

Nikola Kitanović «Mač pik», Književna zajednica Novog Sada, 1985

Posle dve, nikad prežaljene, zaista izuzetne knjige stihova, jedva smo dočekali treću knjigu našeg omiljenog pesnika Nikole Kitanovića. Šačica stihova, na prvi pogled, pod stiskom dva prsta, ali pri nadobudnom i zanesenom iščitavanju otkrivaju nam se ogromna, skoro nesagledljiva značenja: bekstvo od oca, zen ludizam i psihodijaliza, usamljena divlja misao, oblici moderne književnosti, poddeljeno ja, ti, on, je, mi, poetika doživljaja i čovek – pesnik kao animalno simboličan (sličan). Drhte nam ruke, jezik nam muca, kolena nam klecaju, pod tim bremenom divnih stihova umivenih, pa odevenih u majstorski tkano semantičko ruho.

«Mač pik» je poema, vrhunski osećajna i lirski tankana, lagana («Pljusak je sprao moje srce»). Nenadmašna skromnost pesnika koji priznaje da ima «meko čelo» i da «uspud razmišlja» ne može prikriti njegovu dubokomislenost na kojoj bi mu mogli pozavideti i najveći filozofi (kako oni antički, kad pomirne vatru, vazduh, vodu, tako i oni nemački, kad razmišlja o biću, egzistenciji, smrti). Originalna, nadahnutna misao (šteta što je pretočena samo u stih, kad zaslužuje tomovu) prosto «dreči», «vrca» iz ove poeme, remekdelca. Da je Sokrat, kojim slučajem naš savremenik verujemo da bi se postideo nad ovakvom mud(r)ošću i sam zatražio kukute dve čaše a platio bi pićence i za vascelu filozofsku bratitlu.

«Sitno je disati», gle prekrasne sentencije našeg pesnika, «prijatelja vetra i meseca», pred kojom bi pali i najtvrdokorniji tumači poezije, nevesto naslanjajući svoje kritičarske instrumente već poludele od strasne i grcave navale Kitanovićevih stihova.

Dok našeg pesnika nad pesnicima peku «plikovi iznutra» a jake misli zasipaju «belu sadržinu glave», žalimo što ova knjižica nad knjižicama ima samo 24 stranice i tiražić od 1000 komada. Šteta, pravcijata šteta može biti nadoknađena na brzake, jednim novim izdanjem bar u sto hiljada primeraka, na radost i ufanje čitateljima i čitalicama – pitalicama. Svima njima, za preporuku, ostavljamo utisak koji ostaje posle ovog čituckanja (u jednom dahu, toliko je uzbudljiva ova knjižica) a koji teško može stati samo u dve reči krcate divljenjem, ipak kažemo: milina jedna. I čitamo ponovo, jovo nanovo, i opet, dok se knjiga ne pohaba.

POLJA SU ODLUČILA!

Sledeće kolq: J. Petrović – Podunavski, R. Babić, B. Andrić, K. Popović, Z. Vuković, D. M. Knežević.

BEZ POPUSTA!

Seoske slike, prilike i neprilike

Dura Đukanov, Slatkovodna neman ili Ozren osvjetnik i Ozren fantom, Gradska narodna biblioteka «Žarko Zrenjanin», Zrenjanin 1985. godine

Pravi pisci koji promišljaju selo rukovođeni su jasnom nakanom da na autentičan, nezaboravan i neponovljiv način progovore o svom zavičajnom pejzažu, da odslikaju fenomenalni seoski ambijent, da otkriju čitaocima neotkrivena mesta i da zabeleže nesvakidašnje ljudske sudbine. Tih nesvakidašnjih ljudskih sudbina, bože moj, na selu je sijaset, više nego igde drugde, problem se sastoji jedino u tome kako obilje proživljenog uobličiti i izvršiti ukomponovanje u autentični svet književnog dela. Uvek sam osećao stanoviti nedostatak i odistinsku prazninu u literaturi koja bi na adekvatan način transponovala seoske događaje, ravničarske pejzaže, pa tu jesen bogatu plodovima, pa to proleće bogato sokovima, pa tu belu zimu, pa to toplo leto, pa te divne, jedre i bujne seoske žene, i maštao o divnim mogućnostima realizacije bogate književne građe. Uveren sam da i naše selo oseća taj strahoviti nedostatak, da vapi za objektivnim hroničarem, da žitelji naših sela ništa drugo i ne rade (osim što ubiraju letinu, dežuraju po kafanama i ogovaraju) nego ulažu sva svoja nastojanja da učine svoje sudbine što neobičnijim ne bi li što pre zavirili u literaturu.

Do sada, o gorka sudbino, nisam uspevao nadoknadi taj nedostatak (osim u sporadičnim prilikama, pojavom nekih knjiga pisaca proverene vrednosti).

Pojavom «Slatkovodne nemani» selo je dobilo svog pisca u mladom Đuri Đukanovu. Dura jeste mlad čovek (relativno) ali diše ravnicom, što bi rekao jedan drugi mlad čovek (isto relativno) i ispisuje zanimljivu prozu. Situacije i događaji u njegovoj prozi sadrže dozu morbidnosti, ali eto, šta možemo, i život na selu je počesto morbidan.

I svašta se dešava: ribe jedu ljude, ljudi jedu ribe, ravničarske štuke škljocaju zubima, slatkovodna neman je neuhvatljiva, brkate žene pohotljive, kafane prepune šljokera. Impresivne slike sela, moderan postupak (to je nesumnjivo), uzbudljivo štivo, akcija potrage vešto ukomponovana u ruralni ambijent. Posle tih 78 stranica socio-ekonomске problematike našeg vremena, zanimljive i samosvojne proze, ne preostaje ništa drugo osim divljenja. I jedno dugo, dugo čekanje nove knjige Đure Đukanova.

Samo da Đura smogne snage.

Karaću te

Đorđe Sudarski Red, JA SAM SVINJA ILI KONJ U TRKU, KZNS, Novi Sad 1984.

Jedna zaista sjajna knjiga je pred nama; i šta reći da bi se iščitali znaci koji je čine takvom kakva jeste, (opojna, bilstava, savršena)?

Da li je tu presudan odnos pripovedača (naratora – izvesnog «Reda») prema predloženoj zbilji; sjajno izvedena retrospektivna naracija (ispovest) pripovedača koji se javlja kao fiktivni lik koji pripada zbilji što je predložena u romanu.

III...
Da ne idemo dalje – ovo je roman koji se opire suvoparnim, okoštanim teorijama, kao uostalom i sva velika dela velikih pisaca današnjice (Ecco, Calvin, Tolkien itd).

Da spomenemo, ipak, sjajan moto ove knjige koji, čini mi se, u potpunosti osvetljava intencije autora: «BESPLATNE REKLAME U NOVOM SADU; krojački salon... obučarski salon... snek bar... krojač mle... hemijska čistiona... modistkinja... hot dog... poslastičarnica musa».

A tek besprekorno prvo poglavlje romana (SVOJIM PRETPLATAMA ŠTAMPANJE OVE KNJIGE POMOGLI SU) koje samo potvrđuje besprekorno autorovo vladanje modernim tehnikama spisateljskog zanata (zaista fantastično ispisan *stream of consciousness* maskiran prividom nabiranja imena – npr. Heinrich Böll, Eugène Ionesco, Stefan Morawski, Milan Kundera, Tadeusz Różewicz, Graham Greene, Kurt Vonnegut).

Dakle, šta reći za tu sjajnu knjigu u kojoj pripovedač (i glavni junak koji se zove Red, ali ne bismo ga smeli poistovetiti s autorom) potuca tri sjajne ženske na prvih sedam stranica. Šta reći na tu veličanstvenu progresiju (dvestotri stranice knjige podelimo sa sedam, dobijemo dvadesetdevet, puta tri ženske jednako je osamdesetsedam prekrasnih curetaka!) osim onog čuvenog izričaja Bate Živojinovića u «Štefeci Cvek u raljama života»: – Karaću te, karaću te, al ću da te karam!

Na žalost, iz pouzdanih izvora* saznajemo da je autor pri kraju malo popustio, tako da nije bilo više od tridesetak ženskih objekata. I taman kad čovek pomisli kako bi trebalo pokarati autora zbog tog popuštanja i potpadanja pod lažne konvencije koje su i uništile našu literaturu, kad – iz drugih pouzdanih izvora – saznajemo da se pisac umnogome popravio u drugom romanu (DADA). No, kako vesti o tome još nisu doprle do nas – otom potom!

* Ja priznajem da sam pročitao samo prvih deset stranica naboj ove veličanstvene proze bio je prejak za moje žvice uljuljkane lošom literaturom koju sam iščitavao svih ovih godina u čekanju genijalnog dela poput ja sam svinja

